

Christiaan te Strake

Sint Nicolaas in oorlogstijd

Ondanks alle ontberingen die de Tweede Wereldoorlog - ook in Zutphen - veroorzaakte, probeerden de mensen zo goed en zo kwaad als het ging het gewone dagelijks leven doorgang te laten vinden. Een kenmerkend voorbeeld hiervan is de viering van het feest van Sint Nicolaas. Alleen in 1944 gaven de autoriteiten geen toestemming voor de komst van de goedheiligman.

In 1940 werd het feest met toestemming van de autoriteiten op de gebruikelijke wijze gevierd. Alleen de aankomst werd in verband met de verduisteringsvoorschriften van 8.00 uur verplaatst naar 9.15 uur.

Ook in 1941 legde de Sint traditiegetrouw per stoomboot aan aan de IJsselkade. Hij nam, na een rondrit op zijn schimmel, zijn intrek in hotel de Hollandsche Tuin

*Sint op bezoek bij kinderen van de school aan de Paardenwal (foto Zeylemaker)
(Collectie Stedelijk Museum, Zutphen)*

Een brief van Sinterklaas (Collectie Stedelijk Museum, Zutphen)

aan de Groenmarkt. Vanaf het balkon begroette hij nogmaals de kinderen. In 1942 kon een enthousiaste menigte van hetzelfde programma genieten. Daarbij speelde de beiaardier op het carillon van de Wijnhuistoren, dat later in de oorlog verwijderd zou worden, Sinterklaasmelodietjes. Ook bezocht de Sint tijdens zijn verblijf in Zutphen als vanouds weer de scholen, zoals de school aan de Paardewal (zie foto).

Velen trotseerden de strenge winter van 1943 om de laatste officieel goedgekeurde intocht van Sint Nicolaas en Zwarte Piet te vieren. Ook voor de Sint Nicolaasoperette 'O Tayo' bleek veel belangstelling te bestaan. De kinderen konden - later zou blijken voor het laatst - brieven sturen naar het verre, neutrale, Spanje (zie foto).

In december 1944 had Zutphen het bombardement van 14 oktober net achter de rug, ook waren de geallieerden al opgerukt tot in het zuiden van Nederland. De stemming was zeer gespannen. Voor het eerst werd er dan ook door de autoriteiten geen toestemming gegeven voor de vie-

ring van Sinterklaas. Een beperkt aantal kinderen heeft hem toch gezien. In het Sint Jozefgebouw aan de Halterstraat hebben ze hem toe kunnen zingen in een achterzaal. Deze bijeenkomst was in het grootste geheim, omgeven door de grootste mogelijk veiligheidsmaatregelen, georganiseerd. Naast de liederen waren er zelfs nog cadeautjes voor de kinderen. De bezetter en de plaatselijke autoriteiten hebben hier nooit van geweten.

Op 5 december 1945 werd de goedheiligman op grootse wijze onthaald in het verregende maar bevrijde Zutphen. Rijen dik stonden de kinderen en hun ouders langs de kade. De rit naar hotel Spaan werd een triomftocht. Het feest kon eindelijk weer zorgeloos gevierd worden.

Met dank aan Jan Kreijenbroek, auteur van het onlangs verschenen boek *Zutphen in Oorlogstijd*.